

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – обов'язкова

Викладач – Петряєв Олексій Олександрович,
к.е.н., доцент, кафедри економічної теорії
доцент

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Економічна статистика» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 9 с.

Розробник

Петряєв Олексій Олександрович – доцент кафедри економічної теорії,
кандидат економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Людмила Шевченко Л. С. Шевченко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Економічна статистика
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Петряев Олексій Олександрович, к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 066 89 29 499
E-mail	dochent78@gmail.com, econom_theory@ukr.net
Консультації	четвер – 9-00 – 10-00, Центральний корпус НЮУ, а. 224-225
Онлайн консультації у Facebook:	Business Economics. Актуальна освіта в НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/701530796898235/ ; Нові економічні та управлінські спеціальності НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/196735574432249/ ; Consulting forever: https://www.facebook.com/groups/1429039653865820/ .

Анотація навчальної дисципліни

Розглядаються методологічні засади та основні методичні прийоми статистичного дослідження. Розкривається сутність статистичного спостереження, зведення та групування, аналізу рядів розподілу та рядів динаміки, вибіркового методу, індексного методу. Вивчаються методологічні засади, категорії і класифікації макроекономічної статистики з урахуванням міжнародних стандартів і сучасної практики української статистики. Обґрунтовуються методи й технології розрахунку показників та їх аналітичні можливості, які характеризують стан і розвиток економіки країни: валовий внутрішній продукт, нагромадження національного багатства, рівень монетизації економіки.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок щодо кількісної оцінки стану і розвитку економіки, а також соціально-економічних явищ і процесів на макро- і мікрорівнях.

Завдання:

- вивчення теоретико-методичних засад комплексного статистичного аналізу масових соціально-економічних явищ і процесів;
- опанування методів статистичного та економічного аналізу для дослідження соціально-економічних явищ і процесів;
- набуття умінь щодо застосування системи показників соціально-економічної статистики;
- обґрунтування необхідності проведення статистичного дослідження соціально-економічного потенціалу країни, процесу відтворення суспільного продукту і національного доходу;
- усвідомлення необхідності використання економіко-статистичного аналізу в різних галузях господарсько-управлінської діяльності;
- оволодіння практичними навиками виміру ефективності результатів господарювання.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Вища та прикладна математика», «Економічна теорія», «Макроекономіка».

Кореквізити: «Основи економетрики», «Економіка та фінанси підприємства», «Мікроекономіка».

Постреквізити: «Бухгалтерський облік та аудит», «Економічний аналіз діяльності підприємства».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- сформувані уявлення про сутність статистики, її місце і роль серед інших економічних наук;
- визначити роль статистичного аналізу в дослідженні соціально-економічних явищ і процесів;
- усвідомити принципи побудови системи статистичних показників;
- проаналізувати кількісні індикатори ринкової економіки, взаємозв'язки соціально-економічних явищ і процесів;
- пояснити механізм і етапи проведення статистичного аналізу;
- застосувати методи статистичного аналізу при вивченні соціально-економічних явищ і процесів;
- запропонувати заходи щодо збору, систематизації та перевірки достовірності реальної економічної інформації;
- систематизувати наукові та методичні підходи до обробки емпіричних та експериментальних даних;
- сформувані власні переконання щодо відбору головних та другорядних факторів впливу на визначений процес.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1.	1. Введення в статистику.		
	2. Статистичне спостереження.		
2.	3. Зведення і групування статистичних даних. Статистичні таблиці.		
	4. Абсолютні і відносні величини.		
3.	5. Середні величини і показники варіації.	1. Побудова схеми економіко-статистичного дослідження. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	
4.	6. Види і методи аналізу	2. Рішення задач з	Застосування SWOT-

	рядів динаміки.	використанням основних понять статистичного спостереження. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	аналізу для статистичної оцінки державних статистичних спостережень.
5.	7. Види індексів в статистиці.	3.1. Побудова ряду розподілу та групування за наведеним показником. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	
6.	8. Теоретико-методичні основи економічної статистики. Статистичний стандарт і основа макроекономічного аналізу.	3.2. Побудова і аналіз статистичних таблиць. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	Методологія побудови статистичних таблиць і графіків для візуалізації теорії економічного розвитку Й. Шумпетера.
7.	9.1. Сутність і методологічні засади статистичних класифікацій.	4. Розрахунок абсолютних і відносних величин. Оформлення результатів у статистичні таблиці і графіки. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	
8.	9.2. Основний, другорядний і допоміжний вид діяльності за КВЕД.	5.1. Розрахунок середніх величин. Рішення типових задач. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	
9.	10.1. Поняття про систему національних рахунків. Принципи побудови СНР.	5.2. Розрахунок показників варіації і узагальнення отриманих результатів з урахуванням вихідних даних. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	
		6. Розрахунок, аналіз показників основних закономірностей зміни процесів і явищ. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	
10.	10.2. Напрями використання системи національних рахунків у макроекономічному аналізі.	7.2. Розрахунок індексів середніх величин. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	
		Колоквіум	
11.	11. Статистика національного багатства.	8. Теоретико-методичні основи економічної статистики.	

		<p><i>Основна література: б – 7.</i></p> <p>9.1. Поняття та характеристика статистичних класифікаторів. Характеристика та класифікація видів економічної діяльності, її відмінності та особливості. <i>Основна література: б – 7.</i></p>	Визначення основного виду діяльності підприємства.
12.	12. Методи розрахунку валового внутрішнього продукту.	<p>9.2. Формування навичок розрахунку показників, які описують структуру суб'єктів ЄДРПОУ за видами економічної діяльності та організаційно-правовими формами господарювання за допомогою табличного процесора Excel. <i>Основна література: б – 7.</i></p> <p>10.1. Характеристика основних категорій і класифікацій СНР. <i>Основна література: б – 7.</i></p>	
13.	13. Балансові таблиці "Витрати – Випуск".	<p>10.2. Аналітичні можливості системи національних рахунків. <i>Основна література: б – 7.</i></p> <p>11.1. Характеристика загальної концепції національного багатства у системі національних рахунків. <i>Основна література: б – 7.</i></p>	
14.	14.1. Статистика основного капіталу.	<p>11.2. Оцінка національного багатства країн за допомогою розрахунку показників структури, коефіцієнта подібності структур та лінійного коефіцієнта структурних зрушень. <i>Основна література: б –</i></p>	Система статистичних показників рівня інфляції.

		7.	
		12.1. Методи розрахунку ВВП. <i>Основна література: 6 – 7.</i>	
15.	14.2. Статистика оборотних активів.	12.2. Аналіз ВВП, використовуючи методи аналізу структури та рядів динаміки. <i>Основна література: 6 – 7.</i>	Комплексна оцінка результатів соціально-економічного розвитку України в міжнародному порівнянні.
		13.1. Загальна характеристика і схема таблиці "Витрати – Випуск". <i>Основна література: 6 – 7.</i>	
16.		13.2. Побудова таблиці "Витрати – Випуск", використовуючи інформацію з системи національних рахунків за певний рік. <i>Основна література: 6 – 7.</i>	Теоретико-методологічні засади статистичного оцінювання економічного розвитку балансовим методом В. Леонтьєва "витрати-випуск".
		14. Статистика основного капіталу й оборотних активів. <i>Основна література: 6 – 7.</i>	
17.		Колоквіум	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних та бухгалтерської звітності підприємств, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять та колоквіумів.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у: Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економічна статистика» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» / уклад. О. О. Петряєв Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020.

Інформаційне забезпечення курсу

Основна література

1. Горкавий В. К. Статистика: навч. посіб. Київ: Алерта, 2012. 608 с.
2. Заєць С. В., Томіленко В. М. Статистика: підруч. Держ. фіскал. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Ірпінь: Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2015. 510 с.
3. Костюк В. О., Мількін І. В. Статистика: навч. посіб. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 114 с.
4. Мармоза А. Т. Теорія статистики: підруч. для студентів вищих навч. закл. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 591 с.
5. Опря А. Т. Статистика (модульний варіант з програмованою формою контролю знань): навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 447 с.
6. Самотоєнкова О. В., Ольвінська Ю. О. Економічна статистика: навч. посіб. Одеса: ОДЕУ. 2010. 182 с.
7. Соболев В. М., Чала Т. Г., Корепанов О. С. Економічна статистика: навч. посіб. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 388 с.

Додаткова література

- Білоцерківський О. Д. Теорія ймовірностей і математична статистика: практикум для студентів спец. 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Друкарня Мадрид, 2018. 169 с.
- Бідюк П. І. Математична статистика: навч. посіб. Київ: Персонал, 2017. 347 с.
- Богданюк О. В. Статистика. Курс лекцій та індивідуальні завдання для студентів спеціальності «Облік і оподаткування». Частина 1. Київ: Компринт, 2017. 234 с.
- Гаркуша Н. М. Соціально-економічна статистика: навч. посіб. Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. 3-тє вид., випр. і допов. Харків: ХДУХТ, 2013. 374 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у *Facebook* лекторіумі та *Facebook* тренінгах, наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» ([https://nlu.edu.ua/files/norm doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf](https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf)).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Економічна статистика» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної

дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких *засобів*: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, peer review, контрольна робота. За результатами практичних занять із кожного з двох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 25 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 20 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття		Колоквіуми			
Модуль № 1	Модуль № 2	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 25	max 25	max 20	max 20	max 10	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34